

VAMMAISFOORUMI

Vammaisjärjestöjen yhteinen ääni

Vammaisfoorumi ry
Handikapp forum rf
Finnish disability forum

Lausunto

26.5.2021

Sisäministeriö

kirjaamo@intermin.fi

Viite: VN/6185/2021 pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen valmistelujaostojen arviointimuistiot

Vammaisfoorumi ry kiittää sisäministeriötä mahdollisuudesta lausua pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen valmistelujaostojen arviointimuistioista.

Vammaisfoorumi on 28 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä.

Pelastuslaki (379/2011) tuli voimaan 1.7.2011. Pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen valmistelujaostojen tehtävänä oli osaltaan arvioida sääntelyn nykytila ja toimivuus, soveltamiskäytännöt ja uudet sääntelytarpeet sekä laatia ehdotukset lainsäädännön uudistamiseksi ja mahdollisiksi muiksi toimenpiteiksi. Vammaisfoorumi ottaa arviointimuistioihin kantaa vammaisten ihmisten näkökulmasta ja tarkastelee niitä myös YK:n vammaissopimuksen velvoitteiden kautta.

Vaikutusarviointi vammaisten ihmisten näkökulmasta

Vammaisfoorumi pitää pelastuslain uudistusta isona lakimuutoksena, joka vaikuttaa osaltaan myös vammaisten ihmisten turvallisuuteen muuttuvassa toimintaympäristössä ja edellyttää vammaisvaikutusten arviointia.

Eduskunnan tarkastusvaliokunta on kevättalvella 2021 käsitellyt omana asianaan säädösehdotusten vaikutusarviointeja; Vaikutusarviointi ja sen kehittämistarpeet suomalaisessa lainvalmistelussa, Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2020.

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa ja kirjallisessa asiantuntijalausunnossa 24.3.2021 Vammaisfoorumi nosti esiin vammaisvaikutusten arvioinnin. Lausunnossaan Vammaisfoorumi katsoi, että vammaisten ihmisten oikeuksien vaikutusten arviointi pitää tehdä kaikissa niissä lainvalmisteluissa, joilla on vaikutuksia vammaisten ihmisten elämään. Vammaispolitiikka ei tyhjenny sosiaali- ja terveystalviin, vaan kattaa kaikki eri elämän alat ihmisen elinkaarimallin mukaisesti. Yhdenvertaisuuden perusteella vammaisvaikutusten arviointi tulee tehdä osana lainsäädännön valmistelua, koska vammaiset ihmiset ovat muita haavoittuvammassa asemassa yhteiskunnassa eikä heidän ääntään kuulla.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus ratifioitiin Suomessa 10.6.2016 ja on lain tasoisena voimassa olevaa oikeutta.

Pelastuslain uudistamisen näkökulmasta YK:n vammaissopimuksen keskeisiä artikloja ovat muun muassa artikkelit 5, 9 ja 11. Artikla 5 käsittelee tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Sen mukaan:

1. Sopimuspuolet tunnustavat, että kaikki henkilöt ovat yhdenvertaisia lain edessä ja lain mukaan ja ovat oikeutettuja ilman minkäänlaista syrjintää yhdenvertaiseen lakiin perustuvaan suojaan ja yhdenvertaisiin lakiin perustuviin etuihin.

YK:n vammaissopimuksen 9 artikla käsittelee esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Sen mukaan:

1. Jotta vammaiset henkilöt voisivat elää itsenäisesti ja osallistua täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla, sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille muiden kanssa yhdenvertaisen pääsyn fyysiseen ympäristöön, kuljetukseen, tiedottamiseen ja viestintään, muun muassa tieto- ja viestintäteknologiaan ja -järjestelmiin, sekä muihin yleisölle avoimiin tai tarjottaviin järjestelyihin ja palveluihin sekä kaupunki- että maaseutualueilla. Näitä toimia, joihin sisältyy saavutettavuuden esteiden tunnistaminen ja poistaminen, sovelletaan muun muassa:
 - a) rakennuksiin, teihin, kuljetukseen sekä muihin sisä- ja ulkotiloihin, koulut, asunnot, terveydenhuollon yksiköt ja työpaikat mukaan lukien:
 - b) tiedottamiseen, viestintään ja muihin palveluihin, sähköiset palvelut ja pelastuspalvelut mukaan lukien.

Artikla 11 käsittelee vaaratilanteita ja humanitaarisia hätätiloja. Artiklan mukaan sopimuspuolet toteuttavat kansainväliseen oikeuteen perustuvien velvoitteidensa mukaisesti, mukaan lukien kansainvälinen humanitaarinen oikeus ja ihmisoikeuksia koskeva kansainvälinen oikeus, kaikki tarvittavat toimet varmistaakseen vammaisten henkilöiden suojelun ja turvallisuuden vaaratilanteissa, mukaan lukien aseelliset selkkaukset, humanitaariset hätätilat ja luonnonkatastrofit.

YK:n vammaissopimuksen artiklan 4.3 Yleiset velvoitteet mukaan: Laadittaessa ja toimeenpantaessa lainsäädäntöä ja politiikkoja, joilla tätä yleissopimusta pannaan täytäntöön, sekä muissa vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa sopimuspuolten tulee neuvotella tiiviisti vammaisten henkilöiden kanssa ja aktiivisesti osallistaa heidät, mukaan lukien vammaiset lapset, heitä edustavien järjestöjen kautta. Vammaisfoorumi muistuttaa, että tämä koskee kaikkia yhteiskunnan tasoja.

Pelastuslain suhde rakentamisen lainsäädäntöön

Pelastuslaki säätelee rakennuksen käytön aikaista turvallisuutta ja se on kiinteästi yhteydessä rakentamisen lainsäädäntöön. Vammaisfoorumi kannattaa ehdotusta selventää pelastuslain vaatimusten suhdetta rakentamista koskevaan lainsäädäntöön siten, että ne yhdessä muodostavat johdonmukaisen ja kattavan kokonaisuuden. On välttämätöntä varmistaa saumattomat liittymäkohdat pelastuslain ja ympäristöministeriössä parhaillaan valmisteilla olevan maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen välillä.

Vammaisten ihmisten kokemus ja tietoisuus hätä- ja pelastustoimesta

Vammaisfoorumi ja Ihmisoikeuskeskus kysyivät kesällä 2018 vammaisilta ihmisiltä itseltään heidän oikeuksiensa toteutumisesta. Kysely oli osa YK:n vammaissopimuksen Suomen maaraportin rinnakkaisraportin laatimisprosessia. Kyselyyn vastasi yli 1500 vammaista ihmistä.

Yksi kysymyksistä koski esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia hätä- ja pelastuspalveluissa. Kyselyyn vastaajista 17 % oli viimeisen kahden vuoden aikana kokenut esteettömyyteen tai saavutettavuuteen liittyviä ongelmia hätä- ja pelastuspalveluissa. Ongelmia kokeneista yli 5 % koki ongelmia melko usein ja 4 % jatkuvasti.

Vammaisfoorumin ja Ihmisoikeuskeskuksen kyselyssä kysyttiin myös, tietääkö vastaaja, miten hän toimisi yleisessä vaaratilanteessa (esimerkiksi vesi- ja sähkökatkokset tai luonnonkatastrofit). Vastaajista 544 eli yli 36 % vastasi kysymykseen, ettei tiedä. Vammaisfoorumi pitää prosentiosuuksia huolestuttavina.

Palovaroittimien hankinta- ja kunnossapitovastuu

Nykyisin palovaroittimien kunnossapitovastuusta säädetään pelastuslain (379/2011) 12 §:ssä siten, että palonilmaisulaitteiden kunnossapitovelvoitteesta vastaa rakennuksen yleisten tilojen ja koko rakennusta palvelevien järjestelyiden osalta rakennuksen omistaja, haltija ja toiminnanharjoittaja osaltaan sekä huoneiston haltija hallinnassaan olevien tilojen osalta.

Jaoston 2 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta laatiman arviointimuistion luvussa 2.6 käsitellään palovaroittimien hankinta- ja kunnossapitovastuuta. Vammaisfoorumi kannattaa ja pitää hyvin merkittävänä muistion johtopäätöstä, jonka mukaan huoneistojen osalta palovaroittimien hankinta- ja kunnossapitovastuu säädettäisiin rakennuksenomistajille. Kyseinen muutos rinnastaisi myös paristokäyttöisten palovaroittimien kunnossapitovastuun samanlaiseksi sähköverkkoon kytkettyjen palovaroittimien kanssa.

Myös oikeusministeriön tuottamassa asunto-osakeyhtiölain arviomuistiossa on otettu kantaa palovaroittimien siirtoon taloyhtiöiden vastuulle. Oikeusministeriö järjesti arviomuistiosta lausuntokierroksen, joka päättyi tammikuussa 2021. Kyseisessä oikeusministeriön laatimassa arviomuistiossa todetaan, että Isännöintiliiton mukaan yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä osakehuoneistojen palovaroittimien siirtämisestä yhtiön vastuulle. Tästä ei ole muodostunut yhtiöjärjestyksikäytäntöä. Isännöintiliiton mukaan hyvää tahtoa ei riitä, ilman laissa olevaa pykälää, järjestää patterienvaihtoa ja kunnossapitoa yhtiön toimesta. Isännöintiliiton mukaan tämä olisi iso turvallisuusparannus asumisessa.

Asunto-osakeyhtiölain arviomuistiosta jättämässään lausunnossa Vammaisfoorumi kannatti Isännöintiliiton ehdotusta huoneistojen palovaroittimien asentamisen ja kunnossapitovastuun siirtämisestä yhtiölle asunto-osakeyhtiölain perusteella.

Palovaroittimien asentamisen ja kunnossapitovastuun siirtyessä ehdotetun mukaisesti rakennuksen omistajalle tulee säädöksessä erikseen todeta, että palovaroittimen tulee olla riittävä huoneiston asukkaan toimintakykyyn nähden. Palovaroittimen on oltava sellainen, että sen hälytys on havaittavissa myös muulla kuin kuuloaistilla.

Eri tavoin liikkumis- ja toimimisesteiset ihmiset eivät yleensä voi itsenäisesti suorittaa palovaroittimien asentamista eivätkä esimerkiksi niiden paristojen vaihtoa. Vastuun siirtäminen ehdotetulla tavalla parantaa asumisturvallisuutta

olennaisesti, koska huoneistopalo aiheuttaa vaaran myös rakennuksessa oleville muille huoneistoille.

Vastuun siirtäminen ehdotetulla tavalla edellyttää huoltoyhtiöille tulevaa toimintavelvoitetta, mikäli asukas ilmoittaa palovaroittimen pariston olevan lopussa. Asia tulee huoltoyhtiön toimesta ratkaista samalla toimintatavalla, päivystysluonteisena työnä, kuin esimerkiksi toimitaan asukkaan unohtaessa avaimet.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunnan (VANE) laatimassa YK:n vammaissopimuksen kansallisessa toimintaohjelmassa vuosille 2020–2023 (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2021:2) kohdassa 4.5 Turvallisuus ja vaaratilanteet (YK:N vammaissopimus 11 artikla) todetaan, että ”vammaisjärjestöt ovat tuoneet esiin, että vammaisilla ihmisillä on ollut vaikeuksia asumisturvallisuuden osalta esim. palovaroittimen huoltamisessa ja toimintavarmuudessa.”

Omatoiminen varautuminen

Jokaista ihmistä, myös vammaista ihmistä, koskee rakennusten käytön aikaisen turvallisuuden varmistaminen. Omatoimisen varautumisen ja pelastussuunnitelman osalta tulisi asuinrakennusten ja työpaikkoja sisältävien kiinteistöjen kohdalla kiinnittää huomiota kiinteistössä asuvien tai työskentelevien ihmisten kykyyn toimia konkreettisesti turvallisuusuhkan aikana. Pelastussuunnitelmaan tulee kirjata erillinen suunnitelmaosio, joka kohdentuu eri tavoin vammaisten tai toimintarajoitteisten ihmisten pelastamistoiimiin.

Vammaisfoorumi kannattaa Suomen pelastusalan keskusjärjestön (SPEK) esitystä, että pelastussuunnittelu ja rakennusten palo- ja poistumisturvallisuuden ylläpitäminen kytkettäisiin nykyistä vahvemmin asunto-osakeyhtiölakiin sekä asuinhuoneiston vuokrauksesta annettuun lakiin.

Erilaiset poikkeustilanteet julkisissa rakennuksissa ja muissa vastaavissa

Julkisissa tiloissa, hotelleissa, laivoissa ja muissa vastaavissa palovaroittimien ja tulipalon ilmaisemiseen käytettävien keinojen tulee olla sellaisia, että ne ovat kaikkien havaittavissa. On huomattava, että kaikki eivät välttämättä kuule äänimerkkejä tai kuulutuksia.

Samoin erilaisista poikkeustilanteista ilmoittamisen tulee olla kaikkien saavutettavissa. Tiedonkulku on varmistettava kaikille evakuointitilanteissa ja vastaavissa. Siitä, että tiedonkulussa oli ongelmia, on esimerkki marraskuulta

2020, jolloin Viking Grace ajoi karille Maarianhaminan edustalla. Laivassa oli viittomakielinen kuuro, joka oli jäänyt vaille informaatiota siitä, mitä tapahtuu. Laivan henkilöstöllä oli tieto viittomakielisestä matkustajasta, mutta jostain syystä tieto ei kulkenut eteenpäin.

Pelastustoimen henkilöstön osaaminen ja koulutus

Hätäkeskuslaitoksen ja pelastustoimen tietoisuutta vammaisuudesta ja eri tavoin vammaisten ihmisten arjesta on perusteltua lisätä. Koulutuksen avulla voidaan lisätä näiden tahojen mahdollisuutta tiedostaa ja tunnistaa vammaisuus ja vammaisen ihmisen kohtaaminen työssään. Vammaisjärjestöt tarjoavat asiantuntijuuttaan vammaisuuteen liittyvissä kysymyksissä esimerkiksi hätäkeskusten ja pelastustoimien työn tueksi.

Pelastustoimen henkilöstöllä on välttämätöntä olla riittävästi tietoa eri tavoin vammaisten ihmisten tarpeista. Esimerkiksi tulipalotilanteessa palomiehet koputtavat oville tarkistaakseen, onko huoneistossa ihmisiä. On huomattava, että kaikki ihmiset eivät välttämättä kuule koputusta, pysty kommunikimaan puheella tai eivät pääse itsenäisesti ilman toisen ihmisen apua avaamaan ovea. Nämä seikat voivat viivästyttää mahdollista avun tarpeen arviointia tai avun saantia.

Pyörätuolia tai rollaattoria liikkumisen apuvälineenä käyttävien osalta on tärkeää, että he saavat mahdollisimman nopeasti käyttöönsä oman liikkumisen apuvälineensä tai korvaavan apuvälineen. Mikäli palomiehet tai ensihoito päätyvät kantamaan liikuntavammaisen ihmisen ulos rakennuksesta, kantaminen tulee tehdä kummankin osapuolen kannalta turvallisesti.

Viittomakielisten ja kuulonäkövammaisten kohdalla on tärkeää, että he saavat tarvitsemansa tiedon itselleen soveltuvalla kommunikaatiotavalla. Näkövammaisten kohdalla on tärkeää tiedostaa, että he saattavat tarvita opastusapua ja sanallista ohjausta. Palomiesten ja ensihoidon on tärkeää tilanteen sallimissa rajoissa kertoa, mitä tapahtuu ja mihin esimerkiksi näkövammaisen ihminen ollaan opastamassa.

Yhteys hätäkeskukseen

Hätäkeskukseen on voitava saada yhteys eri tavoilla. Esimerkiksi kuurojen, huonokuuloisten, kuulonäkövammaisten ja puhevammaisten on usein mahdotonta soittaa hätäpuhelua, jolloin tekstiviestivaihtoehto on oleellisen tärkeä. Älypuhelimissa toimiva 112-sovellus on hyvä vaihtoehto, jos vammaisella ihmisellä on älypuhelin, ja jos sovelluksen saavutettavuudesta huolehditaan. Hätäkeskuslaitos voisi myös harkita joissain tilanteissa

videoyhteyden mahdollisuutta. Se palvelisi esimerkiksi tilanteissa, joissa olisi kyettävä kuvailemaan ympäristön tapahtumia. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi alkava maastopalo tai olemassa olevan havaittavan savun määrän arviointi.

Videoyhteyden mahdollisuus saattaisi antaa hätäkeskukselle arvokasta tietoa tilanteesta. Videoyhteys voisi olla hyödyllinen myös onnettomuustilanteissa ja sairaskohtauksissa.

Pelastustiet

Vammaisfoorumi pitää välttämättömänä ehdotusta selventää pelastuslain rakennusten palo- ja poistumisturvallisuutta koskevia vaatimuksia. Pelastusteiden pitäminen esteettöminä ja käyttökuntoisina on ensiarvoisen tärkeää kaikille. Uloskäynnit ja poistumisreitit on merkittävä selkeästi ja niissä tapahtuva kulku on oltava esteetöntä ja turvallista.

Vammaisfoorumi otti pelastusteihin kantaa lausueessaan oikeusministeriön laatimasta asunto-osakeyhtiölain arviomuistiosta.

Vammaisjärjestöjen kokemuksen mukaan runsaslumiset talvet aiheuttavat toistuvia ongelmia vammaisille ihmisille, koska taloyhtiöt eivät ole aina pystyneet pitämään pelastuslain edellyttämällä tavalla pelastusteitä puhtaina lumesta. Tämä on tarkoittanut sitä, että vammaisen ihminen on jäänyt useiksi päiviksi lumen vangiksi ja estänyt asunnosta poistumisen.

Tätäkin asiaa sivutaan YK:n vammaissopimuksen kansallisessa toimintaohjelmassa vuosille 2020–2023. Toimintaohjelman kohdassa 4.5 Turvallisuus ja vaaratilanteet (YK:n vammaissopimus 11 artikla) on kirjauksia pelastusteistä ja niiden auki pitämisestä. Taloyhtiön kulkuväylien kuten pelastusteiden puhtaana pitäminen lumesta on aiheellista ottaa tarkasteluun sekä asunto-osakeyhtiölain että pelastuslain uudistamistyössä.

Pelastustoiminnan edellytykset rakennuksessa

Jaoston 2 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta laatiman arviointimuistion luvussa 2.9 on kirjauksia pelastustoiminnan edellytyksistä rakennuksessa. Pelastustoiminnan edellytyksillä tarkoitetaan toimia, joilla pyritään mahdollistamaan pelastuslaitoksen toiminta onnettomuustilanteen aikana ja jotka liittyvät kohteen saavutettavuuteen ja sammutus- ja pelastustyöhön. Tarkasteltavia asioita ovat esimerkiksi pelastusteiden mitoitus ja merkinnät, rakennuksen poistumis- ja varatiejärjestelyt sekä rakennuksen paloturvallisuuslaitteiden toiminta ja niiden opasteet.

Poistumisteihin liittyvät oleellisesti merkinnät, jotka ovat kaikkien havaittavissa. On tärkeää merkitä rakennusten kerrosnumerointi siten, että kerrosnumerot ovat myös näkövammaisten ihmisten havaittavissa (isot kohonumerot, hyvät kontrastit, pistekirjoitus). Tämä konkretisoituu esimerkiksi poistumistilanteissa, joissa poistutaan portaikkojen kautta ja on poistuttava tietyn kerroksen kohdalla. Ilman kerrosnumerointien esteettömyyttä näkövammaisten näkökulmasta näkövammaisen ihminen ei voi olla varma, missä kerroksessa hän on ja missä kerroksessa hänen tulisi poistua rakennuksesta. Yhtä lailla selkeät ja riittävän isot kerrosnumerot ovat tärkeä informaatiolähde kaikille muillekin. Poikkeustilanteessa ihminen ei välttämättä osaa toimia totutulla tavalla, jolloin esteettömät ratkaisut voivat muodostua ensiarvoisen tärkeiksi.

Porraskäytävissä ei saa säilyttää ylimääräisiä tavaroita. Linjaus on selkeä ja perusteltu, mutta se aiheuttaa osalle vammaisista ihmisistä käytännön ongelmia. Tosiasiassa on tilanteita, joissa porraskäytävissä on talon puutteellisten säilytystilojen vuoksi säilytettävä esimerkiksi liikuntavammaisen ihmisen tarvitsemia välttämättömiä liikkumisen apuvälineitä. Näissä tilanteissa on huoneiston ulkopuolella säilytettävälle apuvälineille ohjata säilytyspaikka, joka ei rajoita vapaata kulkua. Lisäksi on otettava huomioon mahdolliset porraskäytäviin kiinnitettävät postilaatikot ja niiden sijoittelu.

Väestönsuojien esteettömyys on varmistettava. Myös esimerkiksi pyörätuolilla liikkuvan on päästävä tarvittaessa väestönsuojaan. Lisäksi on huomattava, että esimerkiksi pyörätuolit ja rollaattorit vievät enemmän tilaa kuin ihminen, joka seisoo. Tämä on perusteltua ottaa huomioon väestönsuojan tilamitoituksessa, joka on monesti suunniteltu seisovien ihmisten tarvitseman tilan mukaan.

Yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuus

Vammaisfoorumi kannattaa ehdotusta käydä läpi eri ministeriöiden toimialoille jakautuva lainsäädäntö koskien yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuutta. Lainsäädäntöä tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon muun muassa vammaisten ihmisten turvallisuuden varmistaminen, esteettömät poistumistiet ja saavutettava monikanavainen viestintä sekä turvallisuusohjeista että mahdollisessa hätätilanteessa.

Vaaratiedotteet eivät ole kaikkien ulottuvilla

Vaaratiedotteet eivät ole tällä hetkellä kaikkien saavutettavissa. Television vaaratiedotteet tulevat ainoastaan äänimerkinä, jolloin näkövammaisen ihminen ei tiedä, mitä vaaratiedote koskee. Tämä ongelma ratkeaa vain siten, että television vaaratiedotteen sisältö sekä kuuluu ääneen luettuna että tekstinä. On myös perusteltua harkita, voisivatko vaaratiedotteet tulla puhelimiin muutoinkin kuin 112-sovelluksen kautta. Tällöin kyse olisi

jonkinlaisesta pakotetusta toiminnosta, joka tulisi läpi operaattorista riippumatta. Joissain maissa pakkotoiminnolla lähetetään puhelimiin esimerkiksi maanjäristyksiä tai tsunameja koskevia vaaratiedotteita. Vammaisfoorumin mielestä tärkeintä on, että kaikki ihmiset saavat vaaratiedotteet yhdenvertaisesti muiden kanssa sekä helposti, nopeasti ja luotettavasti.

Viestintä

Pelastustoimeen liittyvän viestinnän, pelastusinformaation ja omatoimisen varautumisen ohjeistuksen tulee olla saavutettavaa ja monikanavaista. Ellei viestinnän saavutettavuutta varmisteta, osa ihmisistä, kuten monet näkövammaiset ihmiset, jäävät helposti sen ulkopuolelle.

Pelastussuunnitelmien ja muiden keskeisten dokumenttien tulee olla kaikkien saavutettavissa sekä eri muodoissa että eri kielillä. On muistettava myös selkokieli ja viittomakieli. Osa vammaisista ihmisistä auttaisivat myös kuvalliset informaatiot, jotka olisivat toteutettavissa esimerkiksi infokuvapankin kautta. Kuvat olisivat avuksi myös vieraskielisille vammaisille ihmisille, jotka näkevät kuvat. Näkövammaisille ihmisille kuvallisesta materiaalista ei ole apua.

Lisätietoja

Vammaisfoorumin puheenjohtaja Näkövammaisten liiton järjestöjohtaja Sari Kokko 050 401 5802, sari.kokko@nkl.fi

Vammaisfoorumi ry

Sari Kokko
puheenjohtaja

Pirkko Mahlamäki
pääsihteeri